AMINTIRI DE LA REVOLUŢIE

ALICE MEZINCESCU, CARMEN MEZINCESCU

Keywords: Radu Grigorovici, memories, impressions, Revolution.

Remembrance of the Revolution

(*Abstract*)[*]

There are memories narrated in the article – snippets, moments, impressions, sequences from an extended on many years (more than 2 decades) about the academician Radu Grigorovici: that house so atypical for the Bucharest from that period (and also from now), the conversations, the meetings and, especially the typical atmosphere. Another recurrent memory is that of the birthday parties, but the most powerful impression is that from the Revolutions days. The teacher Radu Grigorovici was a very wise and balanced man, proud and kind in a way which, in the contemporary hysteria, may look almost as an alien.

Poate cel mai greu de „negociat" (controlat/explicat/articulat) în ordonarea fragmentelor care ne vin în minte e senzaţia că te întorci în(spre) nişte timpi, o perioadă deja desuetă, pierdută definitiv în minunata lume nouă, grăbită şi multi-mediatică de azi. E pe undeva aproape imposibil să îţi mai imaginezi oaza tihnită şi primitoare care a fost pentru noi în copilărie – şi ceva vreme după aceea –, casa din curbura străzii Comandor Eugen Botez, cu grădina ei hiper-îngrijită şi debordând

[*] Traducere: Ana-Gabriela Drahta.

Analele Bucovinei, **XVIII**, *1*(36), p. – , Bucureşti, 2011

BDD-A32560 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:04 UTC)

de flori (pe care le invidiam mult pe atunci, comparându-le cu haosul încropit în propria noastră curte din Andrei Mureşanu) – şi, mai ales, prin tot ceea ce reprezenta; o lume, un fel de a fi şi a privi şi a te raporta la ce te înconjoară în mare parte dusă şi în flagrantă opoziţie cu cea care predomina în rest. E adevărat, noi am fost destul de norocoase, crescând pe undeva ferite de multe dintre „adevărurile" urâte, meschine ori înspăimântătoare ale comunismului optzecist autohton; nu neapărat în sensul unei ficţiuni edulcorate, ci, mai curând, în cel al eforturilor de a ne proteja cât mai mult posibil de colţurile şi ascuţişurile cele mai periculoase ale acelor timpuri, simţite (intuite) totuşi în schisma dintre discursurile şi discuţiile adulte de acasă şi cele destinate exteriorului. Dar astea sunt chestiuni internalizate şi, cumva, automatizate în acele vremuri mai curând decât percepute sau explicate ca atare. Ce încercăm să conturăm e sentimentul privilegiului de a fi parte, fie şi periferic (copii fiind), din acea lume, de a fi acceptate (băgate în seamă?) ne-a apărut mai degrabă retrospectiv, la acea vreme delicateţea şi normalitatea ei fiind percepute, în mare parte, drept fireşti şi reprezentative.

Lăsând deoparte asemenea consideraţii, rămân amintirile – frânturi, momente, impresii, secvenţe dintr-o interacţiune întinsă pe mulţi ani (mai bine de două decenii) despre casa aceea atât de atipică pentru Bucureştiul de atunci (şi, deopotrivă, de acum), conversaţiile, întâlnirile şi, în special, atmosfera de acolo. Şi, firesc, în centrul lor, e cel mai adesea silueta elongată şi figura impunătoare – mai ales de la „înălţimile" noastre de atunci – a profesorului Radu Grigorovici. „Domn Profesor", cum ne învăţasem să-i spunem pe atunci şi cum nu ne-am dezobişnuit niciodată să-l numim, fie şi în gând. Faţa subţire şi prelungă, cu trăsături extrem de dur şi clar conturate, ochii penetranţi şi maniera precisă cu care te angaja sau includea într-o discuţie, oricare ar fi fost aceea. Pentru Alice, curioasă şi neliniştită din fire de când a învăţat să umble, asta înseamnă mai ales explicaţiile despre obiecte casnice mai mult sau mai puţin obişnuite ori amenajarea grădinii; pentru Carmen, mai 'telectuală de mică, sunt cărţile (nenumărate, ubicue) şi felul degajat de a vorbi despre ele, răspunzând întrebărilor cu siguranţă copilăreşti/tembele pe care azi nu şi le mai aminteşte (dar şi le poate imagina). Amândurora ne-a rămas în memorie fundamental drept modelul cărturarului – Doamne, cât de străin şi demodat a ajuns să sune şi cuvântul acesta, ca să nu mai spunem despre noţiunea pe care o denumeşte! – autentic, acela a cărui curiozitate rămâne vie şi neostoită până la sfârşit, făcându-l mereu dornic şi deschis să afle, înveţe, descopere lucruri (şi lumi noi). Exemplul cel mai la îndemână fiind al revistei (o cărămidă în toată regula, dar frumos colorată şi pe hârtie tare şi lucioasă – chestie rară la vremea aceea) japoneze pe care am văzut-o într-o vizită de demult pe o măsuţă din hol; nedumeririi noastre cu privire la prezenţa şi rostul ei acolo i s-a răspuns că Domn Profesor s-a gândit să înveţe japoneza (avea deja peste 70 de ani!) şi că acum se descurcă suficient cât să citească publicaţia cu pricina...

BDD-A32560 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:04 UTC)

O altă amintire recurentă este cea a petrecerilor date cu prilejul zilei de naştere – aglomerări (cel puţin din micro-perspectiva noastră de atunci) de adulţi serioşi care vorbeau şi se comportau, însă, mult mai cuminte, calm şi civilizat decât standardul pe care aveam să-l descoperim ani mai târziu.

Dar poate cea mai puternică impresie este cea din zilele Revoluţiei. Tata plecase spre Piaţa Universităţii la prânz, pe 21 decembrie, ca „să arunce o privire" şi deja se făcuse după-amiaza şi el nu se mai întorcea. Între timp „revoluţia" (atunci poate fără ghilimele) a venit la televiziune şi un grup mare de oameni au trecut pe Pangratti, strada spre care dădea curtea casei noastre, chitiţi să ia cu asalt clădirea TVR. Mama se îngrijorase de lipsa tatălui, se întreba deja dacă să se ducă să îl caute prin spitale şi pe la morgi; drept care, ca de obicei, l-a sunat pe Domn Profesor ca să îi ceară sfatul; începuse deja să se tragă la noi pe stradă, aşa că s-a hotărât mutarea temporară; mama a luat-o pe Alice de mână (Carmen era bine mersi în tabără de şah, în munţi, lângă... Târgovişte) şi au pornit spre Floreasca, spre casa domnului Grigorovici, unde mama a abandonat-o temporar pe Alice şi a plecat în căutarea tatălui; Alice, care avea pe atunci 7 ani, a fost foarte fericită pentru că i s-a dat compot de vişine bulgăresc – un borcan de vreo 750g şi o lingură! – fără a i impune restricţii cu privire la cât s-ar cuveni să mănânce din el... În zilele acelea a fascinat-o camera de lucru a profesorului, cu o carte viu colorată cu poze despre Japonia pe birou şi multe discuri de muzică simfonică; plus pianul de jos din sufragerie; şi, deopotrivă, imaginile vii şi bogate ale nopţii – gloanţe trecând razant pe cer, trasoare văzute din podul casei... Apoi vacanţa s-a întrerupt, tata a revenit (parcă) pe 24 decembrie, cu două pungi de 1 leu de zarzavat de supă şi mere de la aprozarul din capătul lui Andrei Mureşanu şi ţigări Snagov, vesel şi nesuflând un cuvânt (copiilor) despre ce se întâmplase. Mai târziu ne-am întors acasă pentru că vecinul căruia îi lăsase mama vorbă să ne anunţe în caz că se întoarce tata ne-a sunat să ne spună că armata (care era cu noi) vrea să ne spargă casa, crezând că în ea se ascund eluzivii terorişti...

L-am văzut mereu pe profesorul Grigorovici ca pe un om foarte înţelept şi echilibrat, demn şi delicat într-un fel care în isteria contemporană pare aproape extraterestru. Poate cea mai reprezentativă scurtă istorie în acest sens e cea, spusă molcom şi fără emfază, despre ziua din 1950 în care a fost anunţat că a murit tatăl lui, în penitenciarul Văcăreşti (unde îl închiseseră comuniştii), iar el s-a dus acolo pentru a semna hârtiile trebuincioase, apoi s-a îmbrăcat şi s-a dus la universitate să-şi ţină cursul... Una dintre ultimele amintiri clare, căci în ultimii ani de viaţă întâlnirile s-au rărit şi scurtat, este cea de la petrecerea dată când Domn Profesor a

BDD-A32560 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:04 UTC)

împlinit 90 de ani, în 2001. Carmen a venit cu tata şi de atunci datează ultima fotografie cu el (în viaţă) pe care o are. Aşa cum Alice, care a pornit pe drumurile străinătăţii prin a doua jumătate a anilor 2000, o să îşi amintească mereu cât s-a bucurat domnul Grigorovici de felicitarea de ziua lui şi de Crăciun pe care i-a trimis-o în 2007, anul dinainte să se ducă dintre noi.

Până la urmă cea mai tristă parte pentru noi e că lumea aceasta, delicată, aleasă, aşezată, pe care am avut şansa s-o cunoaştem şi împărtăşim, e – ca şi tata şi destui dintre oamenii pe care i-am întâlnit şi iubit acolo – în mare parte (doar) o amintire. Vie pentru noi şi încă plină de învăţăminte despre cum să fii şi fiinţezi, dar fundamental apusă, pierdută, înlocuită de alte moravuri/glasuri/încăperi. Care nu ştim dacă au ceva bun/demn de urmat să ne înveţe ori arate.

BDD-A32560 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:04 UTC)